

Konference BOZP
„Zpracování osobních údajů“
Praha 23. listopadu 2016

přednášející

Ing. Milan Ševčík

odborný rada

Odbor pro styk s veřejností

Oddělení stížností a konzultací

Úřad pro ochranu osobních údajů

Pplk. Sochora 27

170 00 Praha 7

tel. recepce 234665112 nebo 888

www.uoou.cz

posta@uoou.cz

Program

1. Obecné pojmy
2. Osobní údaje v souvislosti s BOZP
3. Kamerové systémy
4. Vstupní docházkové systémy

1. Obecné pojmy

Pod pojmem „zákon“ je nadále míněn zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Ten v platném znění je k dispozici na webových stránkách Úřadu pro ochranu osobních údajů www.uoou.cz pod tlačítkem „*Právní předpisy*“.

Pod pojmem „Úřad“ je nadále míněn Úřad pro ochranu osobních údajů.

Podle § 2 odst. 2 zákona jde Úřad ústřední správní úřad pro oblast osobních údajů.

2. Osobní údaje v souvislosti s BOZP

Správce osobních údajů

Podle § 4 písm. j) zákona o ochraně osobních údajů se správcem rozumí každý subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za ně. Zpracováním osobních údajů může správce zmocnit nebo pověřit zpracovatele, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

Nejedná-li se o zpracování v režimu zvláštního právního předpisu, pak povinnosti správce stanovují mimo jiné §§ 5, 10 až 16 zákona o ochraně osobních údajů.

V souvislosti s BOZP je správcem např. zaměstnavatel, odborová organizace, případně jiný zaměstnavatel, Policie České republiky, příslušný oblastní inspektorát práce, obvodní báňský úřad, zdravotní pojišťovna a pojišťovna.

Zpracovatel

Podle § 4 písm. k) zákona je zpracovatel každý subjekt, který na základě zvláštního zákona nebo pověření správcem zpracovává osobní údaje podle tohoto zákona.

Typickým zpracovatelem v případě BOZP je subjekt pověřený zaměstnavatelem zpracováním příslušných agend.

Zpracovatel má obdobné ze zákona plynoucí povinnosti jako správce osobních údajů.

Smlouva o zpracování

Podle § 6 zákona o ochraně osobních údajů pokud zmocnění nevyplývá z právního předpisu, musí správce se zpracovatelem písemně uzavřít smlouvu o zpracování osobních údajů. Musí v ní být zejména výslovně uvedeno, v jakém rozsahu, za jakým účelem a na jakou dobu se uzavírá a musí obsahovat záruky zpracovatele o technickém a organizačním zabezpečení ochrany osobních údajů.

Nemusí se jednat o samostatný dokument, tato smlouva může být začleněna jako odstavec do jiné smlouvy nebo jako dodatek jiné smlouvy.

Osobní údaj

Podle § 4 písm. a) zákona se osobním údajem rozumí jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže ho lze přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu.

- Široký pojem, identifikace člověka podle chůze, oblečení místa a času atp.

Podle nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, jde o osobní údaje zraněného, svědků a osoby, která údaje zaznamenala.

Podle § 4 písm. d) zákona o ochraně osobních údajů je subjektem údajů fyzická osoba, k níž se osobní údaje vztahují. Název formy, případně údaje o firmě nejsou tedy osobní údaje.

Např. na rozdíl od vyhlášek č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, a č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, v nařízení vlády č. 201/2010 Sb. není uvedeno datum narození. Ve vzorech dokumentů „Záznam o úrazu“ a „Záznam o úrazu – Hlášení změn“, které jsou přílohou předmětného nařízení vlády, však tento osobní údaj veden je.

Podle § 3019 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jsou údaji identifikujícími osobu jméno, případně jména, příjmení, adresa bydliště a datum narození. Bydliště je v daném případě nahrazeno adresou zaměstnavatele. Podle mého názoru by uvedení data narození nebylo Úřadem považováno jako porušení zákona o ochraně osobních údajů.

V předmětném nařízení vlády ani přílohách jsem nenašel ani rodné číslo zraněného zaměstnance.

Podle § 13c odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, lze rodná čísla využívat, stanoví-li tak zvláštní zákon nebo, podle písm. c) téhož ustanovení, se souhlasem nositele rodného čísla nebo jeho zákonného zástupce.

Povinnost zaměstnavatele zpracovávat rodná čísla zaměstnanců je stanovena zákony z pracovně právní oblasti, zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení.

Povinnost zpracovávat rodná čísla pojištěnců vplývá zdravotním pojišťovným a pojišťovným z příslušných právních předpisů.

Je zřejmé, že pokud povinné dokumenty zasílané pojišťovným budou obsahovat i rodné číslo pojištěnce nebo osoby, na základě jejíhož zranění je uplatňován nárok, nelze a priori toto jednání označit za porušení příslušných zákonů včetně zákona o ochraně osobních údajů.

Zpracování osobních údajů a jejich zpřístupnění

Podle § 314 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, jiné informace o zaměstnanci než ty, které mohou být obsahem pracovního posudku, je zaměstnavatel oprávněn o zaměstnanci podávat pouze s jeho souhlasem, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak.

Podle § 4 písm. e) zákona se zpracováním osobních údajů rozumí jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování,

vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace.

Ohraničenější pojem např. faktorem systematickosti.

Podle § 5 odst. 2 písm. a) zákona může správce zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů, jestliže provádí zpracování nezbytné pro dodržení právní povinnosti správce.

Právní povinnost ve smyslu zde citovaného ustanovení § 5 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů při pracovních úrazech a nemocech z povolání stanovuje zaměstnavateli v postavení správce mimo jiné zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, např. je zaměstnavatel povinen vést evidence a dokumentace podle § 105 tohoto zákona a dále:

- § 102 odst. 4 v souvislosti s vyhledáváním, vyhodnocováním rizik a o přijatých opatřeních,
- § 102 odst. 6 v souvislosti s určením zaměstnanců, kteří organizují poskytnutí první pomoci včetně jejich vyškolení ve spolupráci s poskytovatelem pracovnílékařských služeb,
- § 103 odst. 3 v souvislosti se školením o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- § 105 odst. 6 v souvislosti s nemocí z povolání, která vznikla na pracovištích zaměstnavatele,
- § 106 odst. 4 písm. a) v souvislosti s evidencí účasti na školeních zajišťovaných zaměstnavatelem zaměřených na bezpečnost a ochranu zdraví při práci včetně ověření znalostí,

- písm. b) téhož paragrafu, podle kterého je zaměstnanec povinen podrobit se pracovnělékařským prohlídkám, vyšetřením nebo očkováním stanoveným zvláštními právními předpisy,
- § 107 odst. 6 v souvislosti se zajištěním školení odborové organizace a zástupců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a vyhledávání a vyhodnocení rizik a opatření k odstranění rizik a k omezení jejich působení,
- atd.

Podle nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, jsou zpracovávány osobní údaje uvedené v knize úrazů, záznamu o úrazu a záznamu o úrazu – hlášení změn. Jedná se o osobní údaje zraněného, svědků a osoby, která údaje zaznamenala včetně osobních údajů osob, které správnost stvrzují.

Dalšími právními předpisy, které stanovují povinnosti při vedení evidence a dokumentace v souvislosti s pracovním úrazem, jsou např. zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, již zmíněná vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, vyhláška č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, vyhláška č. 26/1989 Sb., o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a bezpečnosti provozu při hornické činnosti a při činnosti prováděné hornickým způsobem na povrchu a vyhláška č. 51/1989 Sb., o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a bezpečnosti provozu při úpravě a zušlechťování nerostů.

Údaje o zdravotním stavu zaměstnance

Podle § 4 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů se citlivým údajem rozumí osobní údaj vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství a filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuálním životě subjektu údajů a genetický údaj subjektu údajů; citlivým údajem je také biometrický údaj, který umožňuje přímou identifikaci nebo autentizaci subjektu údajů. Podle § 9 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů je citlivé údaje možné zpracovávat, jen jestliže subjekt údajů dal ke zpracování výslovný souhlas. Subjekt údajů musí být při udělení souhlasu informován o tom, pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období. Existenci souhlasu subjektu údajů se zpracováním osobních údajů musí být správce schopen prokázat po celou dobu zpracování. Správce je povinen předem subjekt údajů poučit o jeho právech podle § 12 a 21.

Podle § 53 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů, je poskytovatel zdravotnických služeb povinen vést a uchovávat zdravotnickou dokumentaci a nakládat s ní podle tohoto zákona a jiných právních předpisů. Zdravotnická dokumentace je souborem informací podle odstavce 2 vztahujících se k pacientovi, o němž je vedena.

Nahlížení do zdravotnické dokumentace upravuje § 65 tohoto zákona.

Pracovnílékařská dokumentace je zdravotnická dokumentace a obsahuje krom identifikačních údajů i citlivé údaje zaměstnanců. Zaměstnavatel by do ní mohl nahlížet v případě, že bude osobou určenou pacientem ve smyslu 65 dost. 1 písm. b). I v tomto případě, stejně jako při

výslovném souhlasu zaměstnance by vedení údajů z této dokumentace v informačním systému zaměstnavatele mohlo být Úřadem považováno jako porušení § 5 odst. 1 písm. d), podle kterého je správce povinen shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanového účelu.

Lékařský posudek vydaný poskytovatelem pracovnělékařských služeb se vydává za účelem posouzení způsobilosti k výkonu práce/činnosti. V souvislosti s konkrétní prací nebo činností zaměstnance by měl obsahovat konstataci, že zaměstnanec je způsobilý, způsobilý s výhradou (částečně způsobilý) nebo nezpůsobilý vykonávat konkrétní práci/činnost, nikoliv údaje o jeho zdravotním stavu.

Podle § 5. odst. 1 písm. d) zákona o ochraně osobních údajů je správce povinen shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanového účelu.

Jak již dříve v souvislosti s vymezením pojmu zpracování řečeno, i zpřístupnění je zpracováním osobních údajů.

Např. pod odst. 3 vyhlášky o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů je uvedeno, že osobní údaje, které jsou součástí knihy úrazů, mohou být zpracovávány pouze za účelem evidence úrazů, popřípadě jako podklad pro vyhotovení záznamu o úrazu.

Podle § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů je správce povinen přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů.

Podle § 14 zákona mohou zaměstnanci správce a jiné osoby, které zpracovávají osobní údaje na základě smlouvy s ním, zpracovávat osobní údaje pouze za podmínek a v rozsahu jím stanoveném.

Ustanovení § 15 odst. 1 zákona zavazuje tyto osoby povinností mlčenlivosti a to i po skončení zaměstnání nebo příslušných prací.

Ustanovení § 14 a 15 platí i pro pracovníky v oblasti BOZP.

Zaměstnavatel je povinen zabezpečit osobní údaje např. proti neoprávněným přenosům a neoprávněnému zpracování. K evidenci osobních údajů v souvislosti z BOZP mohou tedy mít přístup pouze pověřené a oprávněné osoby a osobní údaje mohou být zpřístupněny jen příslušnými právními předpisy stanoveným a dříve zmíněným institucím a orgánům včetně zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a osobám, např. zraněným zaměstnancům, případně rodinným příslušníkům a pozůstalým.

3. Kamerové systémy včetně fotopastí

Premisa

Při dodržení podmínek a povinností stanovených příslušnými právními předpisy je ochrana lidí i majetku legální postup i za případného využití elektronických prostředků včetně kamerového záznamu.

Zpracování OÚ kamerovým systémem a fotopastí

Budu-li mluvit o kamerovém systému, mám na mysli i fotopast, která je jen technickou odnoží kamerových systémů.

Provozování kamerového systému, je Úřadem považováno za zpracování osobních údajů ve smyslu zákona, pokud součástí kamerového sledování je záznam pořizovaných záběrů s cílem využít tyto záběry k identifikaci fyzických osob. Údaje uchovávané v záznamovém zařízení jsou osobní údaje, pokud na jejich základě lze přímo nebo nepřímo identifikovat fyzickou osobu.

Správcem osobních údajů ve smyslu zákona bude iniciátor pořizování a uchování kamerových záznamů fyzických osob, který určí účel a prostředky zpracování, v tomto případě subjekt provozující kamerový systém, tj., prodejna, škola, firma, vlastník, provozovatel bytového domu atd. Jeho povinnosti stanovují mimo jiné §§ 5, 10 až 16 zákona o ochraně osobních údajů. Jak již řečeno, ten v platném znění je dostupný na www.uoou.cz Úřadu pod tlačítkem „Právní předpisy“.

Podle § 5 odst. 2 písm. e) zákona může správce zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů, pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života.

Právním titulem ve smyslu zde citovaného paragrafu může např. být ochrana majetku a osob – za tímto účelem tedy lze pořizovat kamerový záznam bez souhlasu zaznamenávaných osob včetně zaměstnanců firmy.

Typickým zpracovatelem osobních údajů v souvislosti s provozováním kamerového systému ve firmě může být bezpečnostní agentura pověřená ostrahou objektu.

Výrobce, dodavatel technologie

V souvislosti s výrobou, dodávkou a montáží elektronických systémů včetně kamerových, výrobcům a dodavatelům ze zákona o ochraně osobních údajů povinnosti nevyplývají.

Jiná situace nastane, pokud tyto subjekty hodlají využít kamerové systémy se záznamem ve svých podnicích, případně jsou pověřeny provozováním kamerového systému správcem.

Oznamovací povinnost

Podle § 16 odst. 1 zákona je ten, kdo hodlá jako správce zpracovávat osobní údaje nebo změnit registrované zpracování podle tohoto zákona, s výjimkou zpracování uvedených v § 18, povinen tuto skutečnost písemně oznámit Úřadu před zpracováním osobních údajů. – Před zprovozněním záznamového zařízení.

V souvislosti s provozováním kamerového systému se záznamem Úřad plnění oznamovací povinnosti podle § 16 zákona vyžaduje.

Na splnění oznamovací povinnosti, tj. zaslání řádně vyplněného formuláře Úřadu, navazuje zápis zpracování do veřejného registru.

Ověřit, jestli je zpracování zapsáno do veřejného registru a to i v souvislosti s registrací změn lze na webových stránkách Úřadu www.uoou.cz pod tlačítka „*Registr/Veřejný registr zpracování/Veřejný registr vyhledávání*“. Do formuláře, který takto otevřete, doporučuji vyplnit IČ a stisknout tlačítko „*Hledat*“. Na těchto stránkách lze získat i všechny informace potřebné pro splnění oznamovací povinnosti.

V případě, že se jedná o využití kamerového systému se záznamem ve více provozovnách pod jedním IČ, např. v řetězci prodejen, jedná se o jedno zpracování, budoucí správce vyplní jeden registrační formulář, ve kterém uvede adresy provozoven jako místa zpracování.

Takovému zpracování bude přiděleno jedno registrační číslo.

Informační povinnost

Podle § 11 odst. 1 zákona je správce při shromažďování osobních údajů povinen subjekt údajů informovat o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny, nejsou-li subjektu údajů tyto informace již známy. Správce musí subjekt údajů informovat o jeho právu přístupu k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech stanovených v § 21.

Jak již řečeno, záznam v režimu § 5 odst. 2 písm. e) zákona lze pořizovat bez souhlasu zaznamenaných osob. Podle § 11 zákona o ochraně osobních údajů má však správce vůči nim informační povinnost. Její součástí musí být i informace o skutečnosti, že osoby vstupují do prostoru zaznamenávaného kamerovým systémem - obvykle zřetelným, viditelným nápisem. Nejsou-li v něm uvedeny všechny informace ve smyslu § 11 zákona o ochraně osobních údajů, musí obsahovat i odkaz na jejich zdroj - viz návrh tabulky v příloze.

V případě, že je zaznamenáván celý prostor firmy, je dostačující označit tabulkou všechny vjezdy a vstupy. V případě záznamu jednoho traktu, vchodu apod. budovy je nezbytné označit vstupy do příslušného traktu, vchodu.

Doba zpracování

Podle § 5 odst. 1 písm. e) zákona je správce povinen uchovávat osobní údaje (kamerový záznam) pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování. Doba není dikcí zákona přesněji vymezena. Posuzuje se ad hoc podle účelu zpracování osobních údajů. Obvykle nepřesáhne období několika dnů, kdy je zpravidla objektivně možné zjistit újmu na majetku či jiný závažný incident. Musí být technicky a organizačně zdůvodněná.

Názorný příklad – obchod, logistické centrum

V případě, že je sekvence záznamu využita jako důkazní prostředek, bývá doba jeho uchování např. ve spise upravena příslušným právním předpisem nebo skartační lhůtou podle zákona o archivnictví.

Ochrana osobních údajů, nahlížení do kamerového záznamu

Podle § 13 odst. 1 zákona je správce povinen přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů.

Správce je tedy povinen zabezpečit osobní údaje a v rámci toho určit přístupová práva k záznamům, osoby oprávněné nahlížet do záznamu, jejich kompetence a režim zpracování.

Podle § 14 zákona mohou zaměstnanci správce a jiné osoby, které zpracovávají osobní údaje na základě smlouvy s ním, zpracovávat osobní údaje pouze za podmínek a v rozsahu jím stanoveném.

Je zřejmé, že do záznamového zařízení může nahlížet jen pověřená osoba a to v souladu s účelem zpracování, tedy pouze po předchozím incidentu a záznam využívat opět pouze v souladu s ochranou majetku a osob, tedy pro dokladování protiprávního jednání.

Ustanovení § 15 odst. 1 zákona zavazuje tyto osoby povinností mlčenlivosti a to i po skončení zaměstnání nebo příslušných prací.

Jak řečeno, záznam je nutné využívat v souladu s účelem jeho pořízení, tj. pouze v případě zachycených incidentů, které dále správce řeší, tedy jako důkazní prostředek pro Policii České republiky, obecní/městskou policii, soud, správní úřad, pojišťovnu, atd. Nelze ho využívat pro jednání v rozporu s obecnými morálními pravidly, neoprávněně zpřístupnit nebo zveřejnit např. na veřejně přístupném internetu.

Podle § 10 zákona při zpracování osobních údajů správce a zpracovatel dbá, aby subjekt údajů neutrpěl újmu na svých právech, zejména na právu na zachování lidské důstojnosti, a také dbá na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života subjektu údajů. Není proto možné pořizovat záznam převlékárny, toalet, umývárny, koupelny, šaten, v době, kdy jsou tyto prostory užívány. V mimo pracovní době je samozřejmě možné zaznamenávat i tyto prostory.

Pořízení a užití záznamu v souvislosti s BOZP

Jak již dříve řečeno, podle § 5 odst. 2 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, může správce zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů, jestliže provádí zpracování nezbytné pro dodržení právní povinnosti správce a podle písm. e) pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života.

Právním titulem ve smyslu § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů může např. být ochrana zaměstnanců a oprávněných zájmů zaměstnavatele.

Zpracování osobních údajů v souvislosti s plněním povinností stanovených zaměstnavatelům, zaměstnancům a vedoucím zaměstnancům příslušnými ustanoveními zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a dalšími právními předpisy např. z oblasti PO a BOZP by podle mého právního názoru mělo být kvalifikováno jako postup v režimu § 5 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů, tj. zpracování bez souhlasu zaznamenávaných zaměstnanců.

Sledování zaměstnanců je však upraveno ustanovením § 316 odst. 2, odst. 3 zákoníku práce, k jehož posouzení jsou kompetentní orgány inspekce práce, tj. místně příslušný oblastní

inspektorát práce, případně Státní úřad inspekce práce se sídlem v Opavě, nikoliv Úřad. Doporučuji proto předem daný postup konzultovat s některou z nich.

Jednání se SÚIP

Upozorňuji na to, že podle § 279 odst. 1 písm. d) zákoníku práce je zaměstnavatel povinen informovat zaměstnance o základních otázkách pracovních podmínek a jejich změnách, kam odbory kamerové systémy řadí.

Důkazní prostředek

K sekvenci záznamu využité jako důkazní prostředek dodávám, že každý občan domnívající se, že zaznamenal jednání v rozporu se zákonem, má podle našeho právního názoru právo poskytnout takový záznam jako důkazní prostředek orgánům činných v trestním řízení, případně správním úřadům. Rozhodnutí o jeho přijetí je plně v kompetenci těchto institucí. Nelze tedy a priori říci, že i důkazní prostředek pořízený a užitý v rozporu s dílčím ustanovením zákona nemůže být přijat. Jde o zvážení závažnosti mezi tímto dílčím porušením a závažností doloženého jednání.

Preventivní záznam veřejného prostranství

nebo okolních nemovitostí, neoprávněné zpřístupnění záznamu, případně jeho zveřejnění např. na internetu, by mohlo být kvalifikováno jako zpracování pro jiný, než uvedený účel, tedy v rozporu se zákonem. Kamerový systém nemůže bezdůvodně zabírat veřejné prostranství, tzn., že musí být

nastaven tak, aby zabíral pouze část veřejného prostranství nutnou k ochraně nemovitosti včetně oplocení, vstupu, vjezdu, nákladových ramp atp., vymezenou technickými parametry kamerového systému. Stejný režim platí pro veřejně dostupné parkoviště motorových vozidel.

Záznam i sledování okolních domů, pozemků a veřejného prostranství by mohl být kvalifikován i jako postup v rozporu s § 81 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Podle § 84 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je možné zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, jen s jeho svolením. Podle § 88 odst. 1 téhož zákona není svolení třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob.

Posouzení této věci náleží do výhradní kompetence soudu, obrátí-li se na něj občanskoprávní žalobou člověk domnívající se, že je dotčeno jeho právo na ochranu podoby a soukromí.

Průnik zákona o ochraně osobních údajů a občanského zákoníku

§§ 5 odst. 2, 5 odst. 2 písm. e) zákona - §§ 84, 88 občanského zákoníku

3 otázky soudu

Kamerové systémy na základě právního předpisu

Některým institucím a objektům, jako např. Policie České republiky, obecní/městské police, zpracovatelé lihu, kasina, herny a další, vyplývá povinnost provozovat kamerový systém se záznamem z příslušného právního předpisu. Z pohledu zákona se v takovém případě se jedná právní povinnost správce v režimu § 5 odst. 2 písm. a), tzn., že jsou záznamy pořizovány bez souhlasu zaznamenaných osob. Na toto zpracování se nevztahuje oznamovací povinnost vůči Úřadu a zvláštním právním předpisem mohou být upraveny i další povinnosti, např. doba uchování záznamu, výčet oprávněných osob atd.

Kamery mimo zákon o ochraně osobních údajů

Není-li pořizován záznam, nejedná se o zpracování osobních údajů. Tento postup není v režimu zákona o ochraně osobních údajů a neumožňuje Úřadu uplatnit svěřenou dozorovou působnost. Nevztahují se na něj ani jednotlivé zákonem o ochraně osobních údajů stanovené povinnosti.

Pořízení záznamu i pouhé sledování bez souhlasu dotčených osob může však být kvalifikováno jako postup v rozporu s občanským zákoníkem, případně jako trestný čin ve smyslu § 354 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. K posouzení věci je příslušný soud, obrátí-li se na něj žalobou osoba domnívající se, že bylo dotčeno její právo na ochranu podoby a soukromí, případně je obětí nebezpečné pronásledování.

Perimetrický systém

Pokud systém detekuje pouze vstup do určitého prostoru a toto narušení eviduje bez záznamu podoby osob - narušitelů, tzn., že na jeho základě nelze osoby vstupující do zaznamenávaného prostoru identifikovat, nejedná se o zpracování osobních údajů a zákon o ochraně osobních údajů se na tento postup nevztahuje, tedy ani oznamovací a informační povinnost.

Ad hoc pořízené kamerové záznamy a fotografie

Jak již řečeno, podle § 4 písm. e) zákona se zpracováním osobních údajů mimo jiné rozumí jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky.

Pokud jsou kamerové záznamy a fotografie pořízené ad hoc prostřednictvím mobilních elektronických prostředků, např. z důvodu absence prvku systematickosti v takovém případě nejde o zpracování osobních údajů ve smyslu výše citovaného § 4 písm. e) zákona a posouzení věci by nenáleželo do působnosti Úřadu a tento postup by neumožnil uplatnit jeho dozorové kompetence.

Může se však jednat o postup v režimu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Podle § 84 tohoto zákona je možné zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, jen s jeho svolením. Podle § 88 odst. 1 téhož zákona není svolení

třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob.

Posouzení této věci náleží do výhradní kompetence soudu, obrátí-li se na něj občanskoprávní žalobou člověk domnívající se, že je dotčeno jeho právo na ochranu podoby a soukromí ve smyslu § 81 a násl. občanského.

Makety

Užití nefunkčních maket, kdy není pořizován záznam, ani nejsou fyzické osoby sledovány, není v režimu zákona a podle mého právního názoru není v rozporu ani s jinými právními předpisy.

3. Vstupní a docházkové systémy

Otisky prstů

Podle § 4 písm. b) zákona se citlivým údajem rozumí osobní údaj vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství a filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuálním životě subjektu údajů a genetický údaj subjektu údajů; citlivým údajem je také biometrický údaj, který umožňuje přímou identifikaci nebo autentizaci subjektu údajů. Podle § 9 písm. a) zákona je možné citlivé údaje zpracovávat, jestliže subjekt údajů dal ke zpracování výslovný souhlas. Subjekt údajů musí být při udělení souhlasu informován o tom, pro jaký účel zpracování a k jakým

osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období. Existenci souhlasu subjektu údajů se zpracováním osobních údajů musí být správce schopen prokázat po celou dobu zpracování. Bez výslovného souhlasu může správce citlivé údaje zpracovávat, je-li splněna některá z výjimek podle písm. b) až písm. i) téhož paragrafu. Podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona je správce povinen shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanového účelu.

Otisky prstů jakožto biometrické údaje, které umožňují přímou identifikaci nebo autentizaci subjektu údajů jsou citlivými údaji ve smyslu § 4 písm. b) zákona. Protože v případě evidence vstupujících osob není naplněna některá z výše uvedených podmínek, lze je zpracovávat pouze s výslovným souhlasem subjektů údajů, v tomto případě zaměstnanců.

I v tomto případě by se však jednalo z pohledu účelu zpracování o nadbytečné údaje, tzn. o postup v rozporu s dříve citovaným § 5 odst. 1 zákona.

Docházkové systémy však vesměs fungují tak, že otisk prstu se znázorní na obrazovce, a z něho je vybráno několik bodů, které jsou digitalizovány. Poté otisk bez uložení do záznamového zařízení zmizí a číselná hodnota sejmutých bodů, obdobně jako číslo zaměstnance, je uložena do informačního systému firmy. Zpětná rekonstrukce tohoto čísla na biometrický údaj není možná, nelze proto již tento údaj považovat za biometrický a využití takového systému může být přípustné i bez souhlasu subjektu údajů, protože nedochází k uchování citlivého údaje.

Zpracování takového osobního údaje v souvislosti s evidencí pracovní doby, kterou jako povinnost zaměstnavateli ukládá mimo jiné zákoník práce je pak v režimu ustanovení § 5 odst. 2 písm. a) zákona, tedy bez souhlasu zaměstnance.

Podotýkám, že věci se zabývá i stanovisko Úřadu č. 3/2009 „*Biometrická identifikace nebo autentizace zaměstnanců*“, dostupné na www.uoou.cz pod tlačítky „Názory Úřadu/Stánoviska“.

Čtečky občanských průkazů

Podle § 2 zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších změn, je občanský průkaz veřejná listina, kterou občan prokazuje své jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné číslo, podobu a státní občanství České republiky, jakož i další údaje v ní zapsané podle tohoto zákona. Podle § 15a odst. 2 téhož zákona je zakázáno pořizovat jakýmikoliv prostředky kopie občanského průkazu bez prokazatelného souhlasu občana, kterému byl občanský průkaz vydán, pokud zvláštní zákon nebo mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak.

Paralelou tohoto ustanovení je § 2 odst. 1 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech.

Firmy obvykle provádějí evidenci vstupujících nebo vjíždějících osob. Pokud zpracovávají pouze nezbytné osobní údaje, jako např. jméno, příjmení, adresu bydliště nebo zaměstnavatele, jedná se o naplnění jejich právního zájmu a tato evidence je vedena bez souhlasu evidovaných osob.

Případy havárie

Obecně platí, že firmy v postavení správce jsou ze zákona o ochraně osobních údajů povinny zpracovávat pouze přesné osobní údaje. Za ověřením přesnosti návštěvníkem uvedených údajů, mohou v souladu se zákonem o občanských průkazech nahlédnutím do tohoto průkazu verifikovat osobní údaje a číslo dokladu, podle kterého verifikace proběhla, k osobním údajům poznamenat.

Pak také existují případy, kdy evidence čísel občanských průkazů je taxativně stanovena právním předpisem jako např. vyhláška č 77/1965 Sb., o výcviku, způsobilosti a registraci obsluh stavebních strojů.

Pořízení kopie občanského průkazu bez souhlasu jeho nositele by znamenalo porušení zákona o občanských průkazech. Mnohé firmy, např. někteří operátoři, však používají čtečky občanských průkazů, v nichž je zabudována clona, která zabezpečuje, že jsou zaznamenávány pouze nezbytné údaje, tedy nikoliv rodné číslo, fotografie atp., nejedná se tedy o pořízení kopie průkazu a jsou zaznamenávány pouze nezbytné osobní údaje, tedy postup v souladu se zákonem o občanských průkazech/cestovních dokladech i zákonem o ochraně osobních údajů.

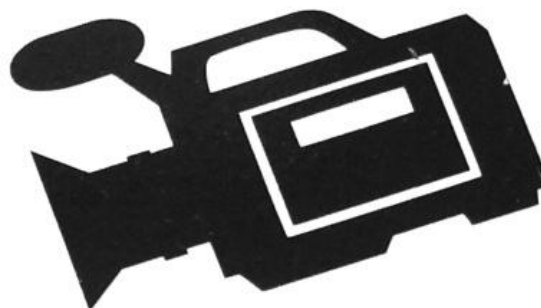
Opět všude doporučuji, aby firma dotčenou osobu o této skutečnosti předem informovala, aby nedocházelo ke zbytečným nejasnostem.

Krom výše zmíněných povinností stanovených zákonem o ochraně osobních údajů však musí nastavení kamer i využití záznamu, docházkový systém a další úkony spojené se sledováním zaměstnanců splňovat podmínky upravené § 316 odst. 2 zákoníku práce, podle kterého zaměstnavatel nesmí bez závažného důvodu spočívajícího ve zvláštní povaze činnosti zaměstnavatele narušovat soukromí zaměstnance na pracovištích a ve společných prostorách zaměstnavatele tím, že podrobuje zaměstnance otevřenému nebo skrytému sledování, odposlechu a záznamu jeho telefonických hovorů, kontrole elektronické pošty nebo kontrole listovních zásilek adresovaných zaměstnanci. Podle odst. 3 téhož paragrafu jestliže je u zaměstnavatele dán závažný důvod spočívající ve zvláštní povaze jeho činnosti, který odůvodňuje zavedení kontrolních mechanismů podle odstavce 2, je zaměstnavatel povinen přímo informovat zaměstnance o rozsahu kontroly a o způsobech jejího provádění.

Podotýkám, že ustanovení § 316 zákoníku práce je kogentním ustanovením, nelze se odchýlit od jeho dispozice ani s případným souhlasem zaměstnanců.

Upozorňuji na skutečnost, že podle § 279 odst. 1 písm. d) zákoníku práce je zaměstnavatel povinen informovat zaměstnance o základních otázkách pracovních podmínek a jejich změnách, kam odbory kamerové systémy řadí.

Posouzení postupu zaměstnavatele v souvislosti se zákoníkem práce však náleží do kompetence místně příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, případně Státního úřadu inspekce práce se sídlem v Opavě, nikoliv Úřadu.

Objekt/Prostor je monitorován kamerovým systémem se záznamem

Správce zpracování je (doplňuje se název subjektu, IČO)

Podrobnější informace o kamerovém systému je možné získat (doplňuje se např. odkaz na osobu – jméno a příjmení nebo název, telefonní číslo, e-mail nebo odkaz na místo – pokladna, recepce, vrátnice, vývěska, webová stránka).